

13.1 Tekst A: Bereesjiet 27:9-17

Vertaling volgens het choemasj van Dasberg:

- 9 Ga toch naar het kleinvee en haal me vandaar twee goede geitebokjes, daarvan bereid ik dan voor je vader een lekker hapje, juist zoals hij het graag heeft.
- 10 Jij gaat het je vader te eten brengen, opdat hij je zegent vóór zijn dood.
- 11 Ja'akov zei tegen Riwkah, zijn moeder: Kijk, mijn broer 'Esav is een harige man en ik ben een gladde man.
- 12 Misschien zal vader mij betasten en dan zal ik in zijn ogen een bedrieger zijn en vloek over mezelf brengen en geen zegen.
- 13 Maar zijn moeder zei hem: Op mij komt de voor jou bestemde vloek, mijn zoon, luister alleen maar naar mij, ga nu, haal ze mij.
- 14 Hij ging ze halen en bracht ze bij zijn moeder en zijn moeder maakte een lekker hapje, juist zoals zijn vader het graag had.
- 15 Riwkah nam de lievelingskleren van 'Esav, haar oudste zoon, die bij haar in huis waren en liet ze door Jakov, haar jongste zoon, aantrekken.
- 16 En met de huidjes van de geitebokjes bedekte zij zijn handen en het gladde deel van zijn hals.
- 17 Toen gaf ze haar zoon Ja'akov het lekkere hapje en het brood dat ze klaargemaakt had, in de handen.

13.2 Herhalen en vertalen

Pasoek 9

De grammaticale naam voor een vorm als סְמִיכוֹת גְּדֵי עֵיזִים (samenstelling, status constructus). De verleden tijd is in de 3e persoon mannelijk enkelvoud אָהַב. De vorm אָהַב heeft een tseree in plaats van een patach. Reden: pausale vorm.

Pasoek 10

De stamletters van וְהִבֵּאתָ zijn ב.ו.א. Het is de tweede persoon mannelijk enkelvoud van de verleden tijd, met een omkeerwaw (dus het wordt vertaald als toekomstige tijd). Twee verschillen tussen וְהִבֵּאתָ en וְבִאתָ: de letter הֵא voor de eerste stamletter in de afgeleide vorm en de vocalisatie van de tweede stamletter. Let op: het verschil in vocalisatie van de omkeerwaw komt omdat בִּאתָ met een בֵּ begint, een van de בִּימ"ף letters.

Pasoek 11

הֵן is een verkorte vorm van הִנֵּה

Pasoek 12

De laatste lettergreep (נִי) van יְמִינִי betekent *mij*.

Pasoek 13

De stamletters van ה.ל.ך. לֵךְ zijn

לֵךְ-נָא hoort bij elkaar, dat kun je zien aan de מִקְנֶה (het verbindingsstreepje tussen de woorden). De twee woorden hebben samen één zangteken, ook dit geeft aan dat ze bij elkaar horen.

Pasoek 14

Het verschil tussen וַיִּבְאֵהוּ en וַיִּבְאֵהוּ is de klinker onder de tweede stamletter: een tseree ipv een cholam katan.

Pasoek 15

De stamletters van ל.ב.ש. וַתִּלְבַּשׁ zijn

De grammaticale naam voor בְּנֵה הַקֶּטֶן is overtreffende trap.

Pasoek 17

In וַתִּתֵּן is de eerste stamletter weggevallen, en het is een ך. Dat kun je zien aan de וַתִּתֵּן in de tweede stamletter.

Bereesjiet 27:9

פְּסוּק ט

לֵךְ-נָא (ה.ל.ך.). אֶל-הַצֹּאן וְקַח-לִי מִשָּׁם שְׁנֵי גְדֵי עֲזִים טְבִיִּים

Ga toch naar het kleinvee en neem voor mij van daar twee goede geitenbokjes

וְאֶעֱשֶׂה (ע.ש.ה.) אֹתָם מִטְעַמִּים לְאָבִיךָ כַּאֲשֶׁר אָהָב:

ik zal er van maken een lekker hapje voor je vader, zoals hij daarvan houdt.

Bereesjiet 27:10

פְּסוּק י

וְהֵבֵאתָ (ב.ו.א.) לְאָבִיךָ וְאָכַל

Die zul je naar je vader brengen en hij zal eten,

כַּעֲבֹר אֲשֶׁר יְבָרַכְךָ (ב.ר.ך.) לְפָנַי מוֹת

opdat hij je zal zegenen vóór zijn dood.

Bereesjiet 27:11

פְּסוּק יא

וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל-רִבְקָה אִמּוֹ

Jakov zei tegen Rivka, zijn moeder

הֲיֵן עֵשָׂו אָחִי אִישׁ שְׁעָר וְאֶנְכִי אִישׁ חֲלָק:

Kijk, mijn broer Esav is een harige man en ik ben een gladde man

Bereesjiet 27:12

פסוק יב

אוּלַי יִמְשְׁנֵנִי (מ.ש.ש.) אָבִי וְהִיִּיתִי בְעֵינָיו כְּמִתְעַתֵּעַ

Misschien zal mijn vader me betasten en dan zal ik in zijn ogen zijn als een bedrieger

וְהִבְאֵתִי (ב.ו.א.) עָלַי קִלְלָה וְלֹא בְרָכָה:

en zal ik over mezelf een vloek brengen en geen zegen.

Bereesjiet 27:13

פסוק יג

וְתֹאמֶר לֹא אִמּוֹ עָלַי קִלְלַתְּךָ בְּנִי

Zijn moeder zei tegen hem: op mij is je vloek, mijn zoon

אֶךָ שְׁמַע בְּקוֹלִי וְלֶךָ (ה.ל.ר.) קַח-לִי

Luister alleen maar naar mijn stem, ga, haal voor mij.

Bereesjiet 27:14

פסוק יד

וַיֵּלֶךְ וַיִּשָּׂח וַיָּבֵא (ב.ו.א.) לְאִמּוֹ

Hij ging, hij nam en hij bracht naar zijn moeder

וַתַּעַשׂ (ע.ש.ה.) אִמּוֹ מִטְעַמִּים כְּאֲשֶׁר אָהָב אָבִיו

en zijn moeder maakte lekkere hapjes zoals zijn vader daar van hield.

Bereesjiet 27:15

פסוק טו

וַתִּקַּח רִבְקָה אֶת-בְּגָדֵי עֶשָׂו בְּנֵהּ הַגָּדֹל הַחֲמֹרֹת אֲשֶׁר אֵתָהּ בְּבַיִת

Rivka nam de kleren van haar oudste zoon Esaw die bij haar thuis waren

וַתִּלְבַּשׁ (ל.ב.ש) אֶת-יַעֲקֹב בְּנֵהּ הַקָּטָן

en ze kleepte haar jongste zoon Jakov aan.

Bereesjiet 27:16

פסוק טז

וְאֵת עֹרֹת גְּדֵי הָעִזִּים הַלְבִּיֶשָׁה עַל-יָדָיו

En met de huiden van de geitenbokjes bedekte ze zijn handen

וְעַל חִלְקַת צְוֹאֲרָיו:

en het gladde deel van zijn hals.

Bereesjiet 27:17

פסוק יז

וַתִּתֵּן (ג.ת.ן.) אֶת-הַמִּטְעַמִּים וְאֶת-הַלֶּחֶם אֲשֶׁר עָשָׂתָהּ

Ze legde de lekkere hapjes en het brood dat ze gemaakt had

בְּיַד יַעֲקֹב בְּנֵהּ

in de hand van haar zoon Jakov.

13.3 De Tora uitgelegd: tekst A

blz 9 Het eerstgeboorterecht, degene die dit heeft (meestal de oudste) is de toekomstige leider van de familie. In de familie van Avraham was het vooral een symbool van geestelijk leiderschap.

Esaw had het eerstgeboorterecht verkocht aan zijn jongere broer Jakov.

Een zegen voor welvaart en vruchtbaarheid.

blz 10 Jitschak was door de Akeda zo getraumatiseerd (of stond op zo'n hoog spiritueel niveau) dat hij niet merkte wat er om hem heen gebeurde. Of hij hield zoveel van Esaw dat hij blind was voor de fouten van zijn zoon. Maar wat de reden ook is, het is duidelijk dat het voor Rivka onmogelijk was om op dit moment een goed gesprek met haar man te hebben.

Jakov trekt niet zelf de kleding van Esaw aan, het is zijn moeder die hem aankleedt.

13.4 Grammatica

blz 11 כְּמִתְעַתֵּעַ als een bedrieger (met een dagesj lene in zowel de כ als de ת
בְּעֵינָיו in zijn ogen of בְּרַכָּה, zegen

blz 13

1	dagesj lene	vijg
2	dagesj forte	jij
3	dagesj lene	zaak, ding, woord
4	dagesj forte	rechtvaardige
5	dagesj forte	de ark
6	dagesj lene	hij zal verkopen
7	dagesj lene	je zult houden van
8	dagesj forte	zij ging
9	dagesj forte	zestig
10	dagesj lene	opening
11	dagesj lene	zij werden groter
12	dagesj forte	zij splitsten zich
13	dagesj lene	verbond
14	dagesj forte	mantel
15	dagesj lene	naar het zuiden

blz 13

1	dagesj forte	הַצֵּאן
2	dagesj forte	מִשֵּׁם
3	dagesj lene	גְּדִי
4	dagesj forte	עֵינַיִם
5	dagesj forte	מִטְעָמִים
6	dagesj lene	כְּאֲשֶׁר

blz 14 בְּנֵהּ הַקָּטָן *haar jongste zoon* is overtreffende trap.

blz 15

1	uit een generatie	מִדֹּוֹר
2	van Hagar	מִהַגָּר
3	van Avraham	מִן-אַבְרָהָם
4	uit honderd	מִמֵּאָה
5	van de vruchten van de aarde	מִפְרֵי הָאָדָמָה
6	uit het oosten	מִקְדָּם
7	van vijgenbladeren	מֵעֵלֵי תְאֵנָה
8	uit de opening van de tent	מִפֶּתַח הָאֹהֶל
9	van daar	מִשָּׁם
10	van allerlei geboomte	מִכָּל עֵץ
11	uit een stad	מֵעִיר
12	uit de aarde	מִן-הָאָדָמָה
13	groter dan Noach	גְּדוֹל מְנַח
14	mooier dan Rivka	יְפֵה מִרִבְקָה
15	uit het struikgewas	מִהַסְבֵּךְ

- 1 de slang was sluer dan alle dieren van het veld
- 2 vervloekt ben je van al het vee
- 3 het ene volk zal machtiger zijn dan het andere

13.5 Tekst B: Bereesjiet 27:18-24

Vertaling volgens het choemasj van Dasberg:

- 18 Hij kwam bij zijn vader en zei: vader. Deze zei: hier ben ik, wie ben je mijn zoon?
- 19 En Ja'akov zei tegen zijn vader: Ik, 'Esav uw eerstgeborene, ik heb gedaan zoals u tot mij gesproken hebt; ga toch wat rechtop zitten om van mijn jachtschotel te eten opdat u me van harte uw zegen kunt geven.
- 20 Jitschak zei tegen zijn zoon: Hoe heb je dit toch zo vlug gevonden, mijn zoon? En hij zei: omdat de Eeuwige, uw God, het mij deed ontmoeten.
- 21 Jitschak zei nu tegen Ja'akov: Kom wat dichterbij opdat ik je kan betasten, mijn zoon, of je mijn zoon 'Esav bent of niet.
- 22 Ja'akov kwam dichterbij Jitschak, zijn vader, deze betastte hem en zei: de stem is de stem van Ja'akov, maar de handen de handen van 'Esav.
- 23 Hij herkende hem dus niet, want zijn handen waren harig, als de handen van zijn broer 'Esav en toen hij hem wilde zegenen
- 24 zei hij: Ben je werkelijk mijn zoon 'Esav? En hij antwoordde: dat ben ik.

13.6 Herhalen en vertalen

Pasoek 18

De uitzondering is אָבִי

Pasoek 19

Dagesj lene

Dagesj forte

Dagesj lene

ochla. In een afgesloten lettergreep zonder klemtoon spreek je de kamats uit als o.

Pasoek 20

De klinker onder de ן is een chiriek katan ipv een kamats.

Pasoek 21

dagesj lene

dagesj forte

Pasoek 22

Er staat een dagesj forte in de ך vanwege de omkeerwaw die er aan vooraf gaat.

Er staat een dagesj forte in de ך omdat de eerste stamletter (een ך) is weggevallen.

Pasoek 23

Er staat een dagesj forte in de kaf. De stamletters zijn ך.ב.ר.

Bereesjiet 27:18

פסוק יח

וַיָּבֹא (ב.ו.א.) אֶל־אָבִיו וַיֹּאמֶר אָבִי

Hij kwam bij zijn vader en zei: vader

וַיֹּאמֶר הֲנִי מִי אַתָּה בְּנִי:

Hij zei: hier ben ik, wie ben je mijn zoon

Bereesjiet 27:19

פסוק יט

וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל־אָבִיו אָנֹכִי עָשׂוּ בְּכֹרֶךָ עָשִׂיתִי (ע.ש.ה.) כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ אֵלַי

Jakov zei tegen zijn vader: ik ben Esaw uw eerstgeborene, ik heb gedaan wat u tegen me zei.

וְכֹסֶם־נָא שָׂבָה (י.ש.ב.) וְאָכְלָהּ מִצִּידִי בְּעָבוּר תִּבְרַכְנִי נַפְשֶׁךָ

kom, ga zitten en eet van wat ik gevangen heb opdat uw ziel mij zal zegenen.

Bereesjiet 27:20

פסוק כ

וַיֹּאמֶר יִצְחָק אֶל־בְּנוֹ מִה־זֶּה מִתְהַרְתָּ (מ.ה.ר.) לְמַצָּא בְּנִי

Jitschak zei tegen zijn zoon: wat heb je het vlug gevonden, mijn zoon

וַיֹּאמֶר כִּי הִקְרָהּ (ק.ר.ה.) ה' אֱלֹהֶיךָ לְפָנָי:

Hij zei: omdat de Eeuwige, uw God, het mij deed ontmoeten.

Bereesjiet 27:21

פסוק כא

וַיֹּאמֶר יִצְחָק אֶל־יַעֲקֹב גִּישָׁה־נָּא וְאָמְשָׁךְ (מ.ש.ש.) בְּנִי

Jitschak zei: kom toch dichterbij, zodat ik je kan voelen, mijn zoon

הֲאֵתָהּ זֶה בְּנִי עָשׂוּ אִם־לֹא:

of je mijn zoon Esaw bent of niet.

Bereesjiet 27:22

פסוק כב

וַיִּגַּשׁ יַעֲקֹב אֶל־יִצְחָק אָבִיו וַיִּמְשָׁהוּ (מ.ש.ש.)

Jakov kwam dichterbij Jitschak zijn vader en hij betastte hem

וַיֹּאמֶר הֲקֹל קוֹל יַעֲקֹב וְהִזְדִּים יָדַי עָשׂוּ:

Hij zei: de stem is de stem van Jakov en de handen zijn de handen van Esaw.

Bereesjiet 27:23

פסוק כג

וְלֹא הִכִּירוֹ (נ.ב.ר.) כִּי־הָיוּ יָדָיו כִּיְדֵי עֵשָׂו אָחִיו שְׁעָרָת

Hij herkende hem niet, want zijn handen waren als de handen van zijn broer Esaw, harig

וַיְבָרְכֵהוּ (ב.ר.ך.)

en hij zegende hem.

Bereesjiet 27:24

פְּסוּק כ"ד

וַיֹּאמֶר אַתָּה זֶה בְּנִי עֵשָׂו וַיֹּאמֶר אָנִי:

Hij zei: ben jij mijn zoon Esaw? Hij zei: dat ben ik.

13.7 De Tora uitgelegd: tekst B

blz 21 Er zijn verschillende voorbeelden in de tekst te vinden waaruit blijkt dat Jitschak twijfelt.

Pasoek 18: wie ben je?

Pasoek 21: kom dichterbij, zodat ik kan voelen of je mijn zoon bent of niet

Pasoek 22: de stem is de stem van Ja'akov, maar de handen zijn de handen van Esaw.

Pasoek 24: ben je werkelijk mijn zoon?

blz 22	Rasji:	geen leugen
	Radak:	leugen om bestwil
	Ibn Ezra:	leugen om bestwil
	Chizkoeni:	geen leugen
	Bechor Shor	geen leugen

In Europa werden joden beschuldigd van leugens en huichelarij. Christelijke geleerden gebruikten als 'bewijs' hier vaak het verhaal van Jakov voor.

13.8 Herhaling grammatica: dagesj

- blz 23**
- 1 dagesj forte - dagesj forte
  - 2 dagesj lene - dagesj forte - dagesj lene
  - 3 dagesj forte
  - 4 dagesj lene
  - 5 dagesj lene - dagesj forte
  - 6 dagesj forte
  - 7 dagesj lene - dagesj forte
  - 8 dagesj forte - dagesj forte
  - 9 dagesj forte
  - 10 dagesj forte

vertaling	verbogen vorm van מִי-מִי	pers. voornaamw.	
van, (uit) mij	מִמּוֹנִי	אֲנִי	1
van jou (m)	מִמּוֹךְ	אַתָּה	2
van jou (v)	מִמּוֹךְ	אַתְּ	3
van hem	מִמּוֹנוֹ	הוּא	4
van haar	מִמּוֹנֶיהָ	הִיא	5
van ons	מִמּוֹנוֹ	אֲנַחְנוּ	6
van jullie (m)	מִמְכֶם	אַתֶּם	7
van jullie (v)	מִמְכֶן	אַתֶּן	8
van hen (m)	מֵהֶם, מִהֶמָּה	הֵם	9
van hen (v)	מֵהֶן, מִהֶנָּה	הֵן	10

- blz 24**
- 1 van daar
  - 2 uit het veld
  - 3 van dat (het) rode
  - 4 om te zien
  - 5 uit Padan Aram
  - 6 uit je ingewanden
  - 7 dan een volk
  - 8 voorbij aan
  - 9 van haar
  - 10 waar vandaan?
  - 11 van kinderen krijgen
  - 12 aan het einde van
  - 13 van hem
  - 14 van de plaats
  - 15 uit je land en uit je geboortegrond
  - 16 van onder
  - 17 van alle
  - 18 uit Charan
  - 19 en van het vee
  - 20 uit haar, door haar
  - 21 van al
  - 22 van het gevogelte
  - 23 van alle
  - 24 van hem

13.9 Hoe is het alef bet ontstaan?

blz 27 Het meningsverschil gaat over in welk schrift de Tora gegeven is. De letter die er als door een wonder niet uitviel heeft de vorm van een cirkel. In het oude schrift is dat de letter ajien, in het nieuwe schrift de samech.

van beneden naar boven: J H D - Jahoed. Dit betekent Jehoeda, het land Judea